

13.

Roomsch Catholieke Gemeente.

Roomsch. Catholische Gemeente.

De Kerk.

De Begraafplaats.

De Pastorie.

De Pastors.

Rei
Seer
Rom
Syn
297

Van de geschiedenis der Roomsche-Catholische Gemeen-
te alhier, en van hare Herders, vóór de Hervorming, is
ons zoo goed als niets bekend; wat ik er van gevonden heb,
is reeds medegedeeld in het hoofdstuk over de Verhou-
ding tot de Kerk.

Reeds tusfchen 1027 en 1054 was de Abdij van St. Pau-
lus, te Utrecht, Patronus, of Collator, van de Kerk te
Soest. Zij oefende dat recht uit door den Pastoor van
Leusden, die, naar ik ergens gelezen heb, maar ver-
zuimd heb aan te teekenen, en nu niet weder vinden
kan, eens, (vóór 1569), aan de Soesters eenen Pastoor
gezonden had, die minder goed naar huanen zin was;
terwijl zij zich, in het M. S. over de Costumen en Usanti,
in van Soest, van 1569, beklagen, dat van alle tienden,
grote en smallen, uit hunne Gemeente, twee derde
deelen gaan naar den Abt van St. Paulus, te Utrecht,
en een derde deel naar de Pastorie te Leusden, „welcke
„pastoery wel heeft boven dye ryekhondert Carolus-gul-
„den jaerlix, ende dye pastoor van Soest dye heeft
„gheen eens veertigh gulden. Waeromme dyeselve
„portie ofte rechten dardendeel van den voer noemden
„thyenden wel behoren soudens blyven by dye Kercke
„van Soest, dyewelcke dit wel noedelijcken van ge-
„breck heeft, ---”. Namen van Pastors, vóór de Her-
vorming, vond ik niet genoemd.

En wat de Hervorming zelre betreft, bij velen in de
Gemeente schijnt maar weinig geneigdheid bestaan
te hebben, om met haar mede te gaan. Ten jare 1606
deur, Acta der verklaart Samuel Pitius, voor zoover mij bekend is,
Procurator Particul. de eerste Predikant van Soest, „dat hij redelyk
Synoden. VI. bl. „gehoor heeft”, meer niet. De godsdienst oefeningen der
297, 310, 311, 317. Hervormden werden dus, toen reeds, in de oude paro-
chie-kerk gehouden. Godsdienstige bijeenkomsten, tot
uitoefening van den R. Catholicken Eeredienst, mochten
reeds sedert 26 Augustus 1501 niet meer plaats hebben.
De Conventiulen van Pausgezinden vonden, bij Placca-
ten der Provinciale Staten, verboden, op 20 April 1609,
31 Mei 1610, 9 April 1639, 10 December 1651, en des niet te-
min, zegt Dr Pitius, wil de Gemeente in de Kerk de psal,

Uppog
Gesh
Ste
cant
enr. 9
Pror.
nōden
bl. 12

Act
Am
14. 4

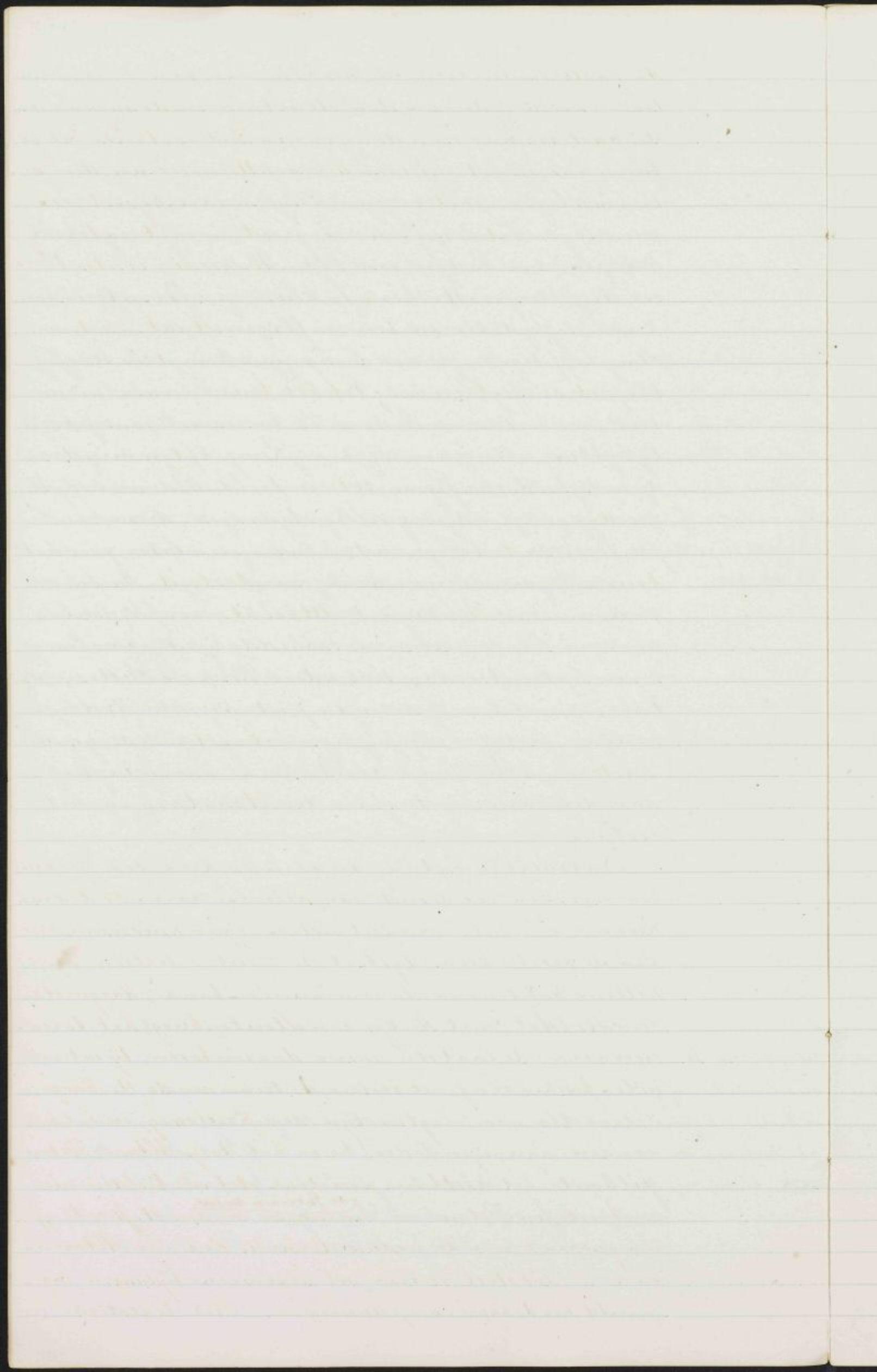
n. Ste
Rhy
21tr.
bl. 13
in A
n. h. 5
XXIX

men niet zingen; Stellen overheden en aanzienlijken den Schoolmeester, (toen reeds Koster en Toorzanger), aan, onder voorraande dat hij geene psalmen zingen zal; en bij zich zelve zingen zij, onder het psalm-gezag der gemeente: „Christus is opgestanden!“ ook wilde men aanvankelijk den doop bedienend, en de hemelijken gesloten hebben, in de huizen, niet in de kerk.

Misfchien moet de oorzaak van deze afkeerigheid voor een deel gezocht worden in de personen, die in der aard, vrey en Dermont, rang hier de Hervormde leer predikten, zooals b.v. J. J. Geschied. d. Ned. Noy, voormalig Roomsche Priester van Bunschoten, in Starv. Kerk, II. 1501; en Theodorus Antoni Victor vóór 1590, orienszede, aant. 41. - Keitmaalijk gedrag alhier, naar zijne eigene getuigenis, zeker en v. Feen, Acta d. geene aanbeveling geweest was voor de leer welke hij ver, Prov. en Partio. d. y, kondigde. Ook schijnen de beide eerste Predikanten, Sa, noden. IV. bl. 71. VI. muel Pitius en Regnerus ab Oostzee, mij toe, juist niet de meest geschikte personen geweest te zijn, om het ver, trouwen eener weinig ontwikkelde meerderheid te winnen. Ten minste, rekw bleven aan de oude leer getrouw, en vrenden daarin versterkt door Priesters, die nu en dan heimelijk de gemeente bezochten, en bij he, Acta der Claspionelijke godsdiens oefeningen vóór gingen. Nog op 14 Amersfoort, van Augustus 1665 klaagt de Predikant, Henricus Martini 14 Aug. 1665. ab Starlingen, er over, dat er te Soest, waar in geen 30 jaren een Roomsche Geestelijke geweest was, nu een was ingekomen. Ten gevolge van die klacht heeft de Overheid zeker hare maatregelen genomen, zoodat hij op 13 Maart 1666 mededeelen kon, dat deze ongemenschte bezoeker weder vertrokken was.

1666

v. Steufsen en v. De eerste „eygen en inwoonende Pastoor“ werd, om „ Rhyn. Hist. v. h. streeks 1690, Joannes Hage, voeger Pastoor te Deventer. Utr. Bisd. II. Er was geen kerkgebouw, en van de vroegere kerkelijke be, bl. 132. - W. Heenhoff, zittingen was niets overgebleven. Het is onzeker waar men in Archief v. d. Gsch. in den beginne ter godsdiens oefening samenkwam. De v. h. Aartsbisd. Utr. overlevering wijst eene villa aan op het Lange-Eind, vroe, XXIX. bl. 119, ing. gew boerderij, welke ten jare 1051 berroond werd door den toenmaligen Geneesheer dier Gemeente. Later werd een gebouw, dat tot het jaar 1052 voor Parochie-kerkdienste, daarvoor aangekocht en ingericht. Het geleek eene, een weinig verhoogde, boerenwoning, met aieten dat ook over

de pastorie doorliep; de hoofdingang van de kerk was toen aan de zijde van den straatweg, en de ingang van de pastorie was aan de zijde van het voetpad. Dat gebouw was, in het midden der achttiende eeuw, door den toenmaligen pastoor van Luyken van Nijvelt, ver-
nieuwd, en later nog eens vergroot, en met een torentje voorzien, door Pastoor van Dijk. Al spoedig echter bleek ook deze vergrootte kerk te klein, en daarenboven waren Kerk en Pastorie in bouwvalligen staat. Pastoor Steenhoff begon, zes weken na zijne komst in de gemeente, met de voorbereiding tot het bouwen eener nieuwe kerk, voor welke men, naar ik meer wel eens gehoord te hebben, eene zekere kerk in Rome, of ten minste in de nabijheid van Rome, tot voorbeeld wilde nemen. Al spoedig gingen de vrijwillige bijdragen, de som van f30,000.- ree te boren, en twee maanden later werd het bouwen eener nieuwe kerk aanbesteed. Aannemer werd van Berkum, te Utrecht, voor f17,300.- De werkzaamheden namen onmiddellijk eenen aanvang, en in September van 1853 waren Kerk en Pastorie voltooid; een deel van de oude pastorie werd kosterswoning, met den ingang aan het voetpad; de nieuwe pastorie kreeg, even als de kerk, hare ingang aan den zandweg tusschen den straatweg en het voetpad.

Natuurlijk ontving de nieuwe kerk ook geschenken voor den eeredienst, van allerlei aard. Pieter van Roomer en Antje van Logtenstijn, zijne huisvrouw, schonken de groote klok; Gijbert de Bouter, de kleine klok; Willem Wantenaar, de communie-bank; Margaretha van Hofslot, met Antje van Stoutenburg, het torenuurwerk; de laatste schonk daarenboven, bij uiterste wils-beschikking, het kleine Altaar van de St. Maagd; Petronella van Logtenstijn, den Kruisweg, en het beeld van den „Eeuwigen Vader“, boven het Hoog-Altar; Peter Hilhorst, het kostbare Serietin-stel. De beelden van de Apostelen Petrus en Paulus, en ^{de Patronen der kerk} van den St. Joseph, zijn een geschenk van de weduwe Cornelis Kok. De Altaren, en de Predikstoel, werden uit algemeene bijdragen, ingezameld door de Kapelannen f Steenhoff en Piek, bekostigd.

Reeds sedert lang, maar schijnlijk wel reeds vóór 1830, hadden de R. Catholicken hunne eigene Begraafplaats, aan den Straatweg, vlak tegen over hunne kerk; deze werd, ook in de dagen van Pastoor Steenhoff, aanmerkelijk vergroot. Niet lang na zijn overlijden, op 26 December 1880, werd daarop, in den vorm van zijn Standbeeld, een gedenksteen te zijner eere opgericht.

Ook is, in de dagen van Pastoor Steenhoff, nog gebouwd, aan den Straatweg tegen over de kerk, een Sint Jozefs - Gesticht, om te dienen als Klooster, als Oud - Mannen - en Vrouwen huis, als Lagere School voor Meisjes, en als Bewaarschool. Iets later werd, aan de rechter - zijde van dat Gesticht, en ook aan den straatweg, eene afzonderlijke School, met Onderwijzerswoning, voor Lager Onderwijs aan Jongens, gesticht.

Pastors.

- 1 Joannes Hage, (ook wel eens, van Hooge", op den klante afwaarschijnlijk van de Geldersche of Overijzelsche uit", spraak van dien naam), was vermoedelijk de eerste "eygen en inwoonende Pastoor" na de Hervorming. Hij was te roren Pastoor te Derenter, en kwam te Soest om, streeks 1690; hij overleed op 2 Juni 1703.
(v. Heusjen en v. Rhijn, Hist. v. h. Utr. Bis., dom. II. bl. 132 (8^e). - Dr W. Steenhoff, in Archief v. d. Geschied. v. h. Aartsbisd. Utrecht. XXX, bl. 119).
- 2 Justus van Beest, geboren te Utrecht. Hij was kneekeling van het "Collegium de propaganda fide", te Rome, en kwam te Soest op 5 Januari 1704; hij overleed, als aldaar gerestigd Pastoor, op 2 Maart 1742.
(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).
- 3 Petrus van Luylen van Nijvelt, geboren te Maarssen, kwam te Soest op November 1742, en bleef aldaar Pastoor tot September 1760, toen hij naar Maarssen, zijne geboorteplaats, gezonden werd.
(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).
- 4 Henricus Die Tromp, geboren te 's Hertogenbosch, kwam te Soest op 1 September 1760, en bleef aldaar tot December 1764, toen hij verplaatst werd naar Nijk bij Duurst.
(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).
- 5 Thomas Durroor, van Boekhout, werd op December 1764 zijn opvolger, maar werd in 1770 naar Nijk bij Duurst. verplaatst.
(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).
- 6 Mattheus Joannis van Dijkhorst, geboren te Amersfoort, aanvaardde hier de pastorale bediening op 17 December 1770, en bleef daarin werkzaam tot 26 Juli 1826. Daar de R. Catholieke bevolking sterk toegenomen was, werd hem, omstreeks 1800, een Assistent, of Kapelaan, toegevoegd. Hij droeg veel bij tot de inwendige versiering van het kerkgebouw, en fundeerde, ten laste van kerk- en armbestuur, eenige diensten voor de rust zijner ziel, ten eeuwigten dage.
(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).
- 7 Martinus van Dijk, geboren te Gellicum, was eerst Pas,

toor te Breeukelen, maar kwam, op 5 September 1826, in gelijke betrekking te Soest, en bleef daarin werkzaam tot 7 October 1839. Als rustend Pastoor is hij, ten jare 1854, te Amersfoort overleden.

(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).

- 8 Gerardus van Grieken, werd, van uit Nijk bij Duur, stede, naar hier verplaatst. Hij legde zijne bediening neder op 10 September 1851, en leefde nog maar weinige maanden daarna, als rustend Pastoor, te Amersfoort.

(Dr W. Steenhoff, t. a. p.).

- 9 Dr Willem Steenhoff, geboren te Utrecht op 18..., werd kweekeling van de „Propaganda“ te Rome, en promoveerde aldaar tot Doctor in de Godgeleerdheid. In 1842 kwam hij in het vaderland terug, en werd voorloopig gedurende bijna drie maanden Assistent te Amersfoort, bij den Aartspriester Gijbert Vermeulen. Toen werd hij benoemd tot Professor in de Dogmatische Theologie bij het Seminarie te Warmond, dat juist voor de gansche Nederlandische Missie was ingericht. Gedurende negen jaren bekleedde hij die betrekking, maar, ter wille van zijne gezondheid, verzocht hij reeds tegen het einde van het zeventende jaar daarvan ontslag. Dat werd hem niet verleend voor 1851, en toen werd hij tot Pastoor te Soest benoemd. Op denzelfden dag waarop Pastoor van Grieken de pastorie verliet, aanvaardde hij aldaar de herderlijke bediening. In 1854 vergezelde hij den Aartsbischof van Utrecht, als Secretaris, naar Rome, en woonde daar de definitie van het Dogma der Onberleete Ontrangenis bij. In October 1861 werd hij, door L. H. Pius IX, benoemd tot Eerw. Kamerheer, en voerde sedert den titel van „Monseigneur“. Na ruim 39 jaren te Soest als Pastoor werkzaam geweest te zijn, overleed hij aldaar, in die bediening, op 26 December 1880.

(Archief v. d. Geschied. v. h. Aartsbisdom Utrecht. ~~XXIX~~. bl. 119, enz.).

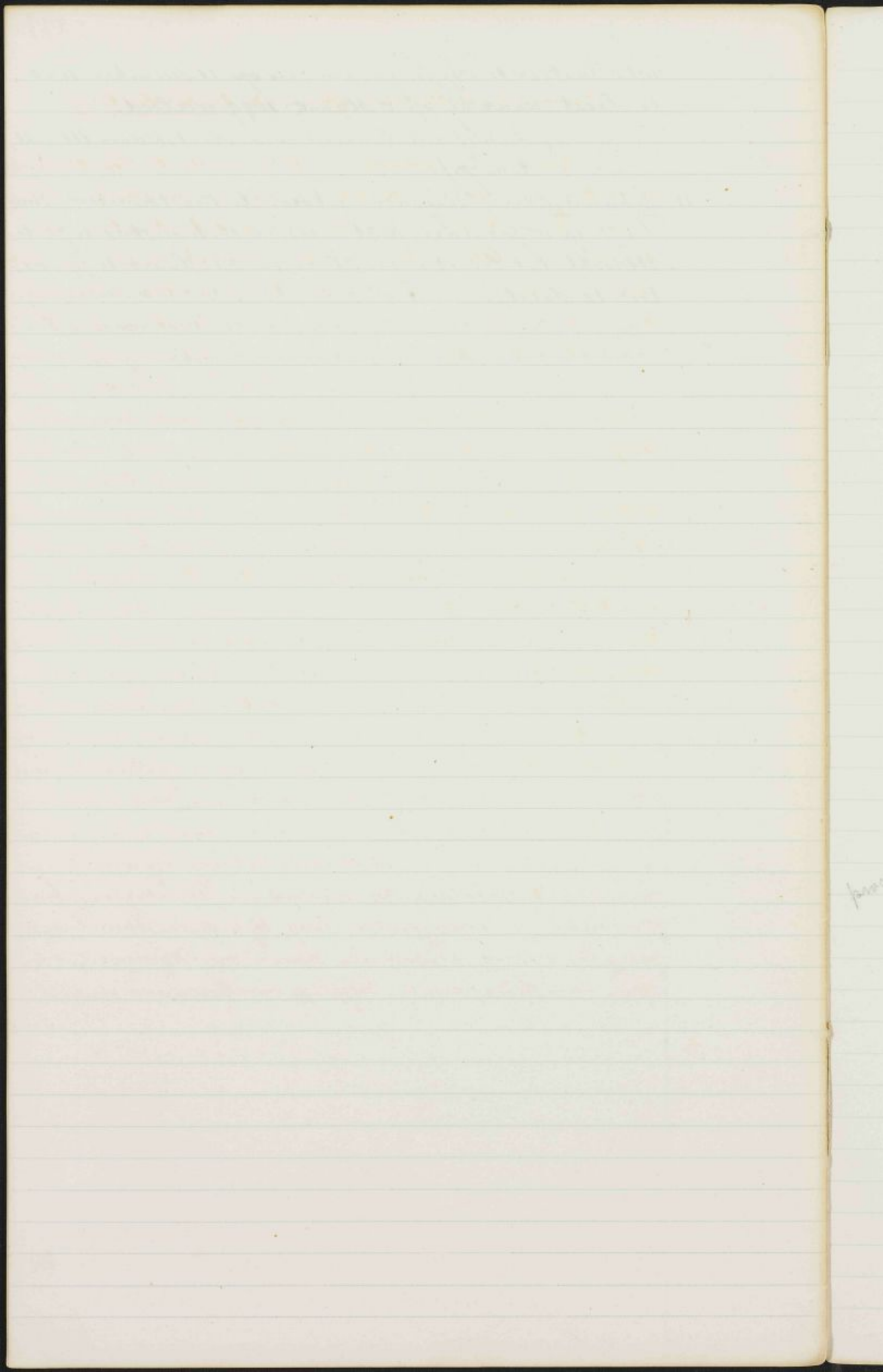
- 10 Henricus van Peen, geboren te Oudenzijn op 11 Maart 1831, en te Utrecht tot Priester gewijd op 15 Augustus 1856, werd op 14 September 1856 Kapelaan te Bornebroek; op 20 September 1857 te Heenhuizen; op 4 Januari

1868 Pastoor te Appingadam; en op 31 December 1880
te Soest, waar hij op 6 Maart 1899 overleed.

(Archief v.d. Geschied. v. h. Aartsbisd. Utrecht,
t. a. p.).

- 11 Johann Paul Reymen, geboren te Griethausen, (Pruis-
sen), op 10 Januari 1846, werd op 15 Augustus 1870, te
Utrecht, tot Priester gewijd, en op 24 Maart 1899 Pas-
toor te Soest, ontslag 25 Sept. 1898; overleed te Soest 15 Ma. 1922

- 12 A. C. H. Voijnaars, geb. 16 Dec. 1864 te Utrecht, sedert
25 Sept. 1918 te Soest (komende uit Brilbeek).

Roomsch-Catholieke Gemeente te Soesterberg.

De Roomsch-Catholieke Gemeente te Soesterberg, werd ten jare 1837 gesticht. De aanwassende bevolking in die buurt, deels gevolg van het bestraten van den weg van Utrecht naar Amersfoort, deels van het jaarlijksche legenkamp daar ten plaatse, alsmede de groote afstanden van daar naar Soest en Leyst, maakten die stichting onvermijdelijk. De grond waar, op Kerk en Pastorie gebouwd werden, alsmede de be-, noodigde ruimte voor de Begraafplaats daarachter, liggende in de Gemeente Soest, maar vlak aan de grens tusschen haar en de Gemeente Leyst, behoorde tot het landgoed Sterrenberg, en was het eigendom van Jh^r Charles Théodore Jean Bosch van Drakesteyn, en zijne Echtgenootte Léopoldina Antoinetta Steenberghe, en werd door dezen tot dat doel geschonken. Op 7 Augustus 1837, werd Ludovicus Rademaker benoemd tot Pastoor voor deze nieuwe Parochie; hij begon zijn werk aldaar in eene schuur, welke tot hulp-kerk was ingericht. Intusschen werd de kerk gebouwd, even vrijdij met den straatweg, maar op eenigen afstand daarvan, welke, met de pastorie onder een dak, alles van gele baksteen opgetrokken, inder daad eene aangename vertooning maakt voor het oog. Zij werd gewijd aan den St. Carolus Borromeus, en plechtig in gebruik genomen op 21 Augustus 1839, bij welken dienst vooringing Cornelius Ludovicus Baron van Wijkerslooth, Heer van Schalkwijk, Bischof van Curium, i. p. i.

processie

Pastors.

- 1 Ludovicus Rademaker, geboren te Mijdsrecht, op 7 Augustus 1795; hij werd in 1825 te Munster tot Pries-
ter gemijd. Op 7 Augustus 1837 werd hij benoemd tot Pas-
toor bij de nieuwe Parochie Soesterberg. Hij begon zijnen
arbeid in eene, tot Hulpkerk ingerichte, boeren schuur,
en zette dien, van 21 Augustus 1839 af, voort in de
nieuwe kerk. Hij overleed aldaar op 19 December 1872.
- 2 Johannes Wilhelmus Dionysius Peelen, geboren te
Heesterveld op 10..., werd Pastoor alhier op 17
Januari 1873. Op 2 December 1887 werd hij naar Breuke-
len verplaatst, en overleed aldaar een jaar later.
- 3 Martinus Moes, geboren te Ypselstein op 30 Januari
1842, werd op 4 December 1887 Pastoor alhier. Op 30 No-
vember 1896 werd hij Pastoor te Vinkeveen.
- 4 Henricus Mathias Cornelius Munninghoff, geboren te De-
venter op 14 September 1851, werd Pastoor alhier op 30
November 1896. Hij werd op 15 April 1905 verplaatst
naar 't Heerenberg.
- 5 Bernardus L. Inelting, geboren 10..., Ra-
pelraan te Schaalkwijk, werd op 15¹⁷ April 1905, Pastoor
alhier; op 14 Mei 1912 vertrokken naar Blaricum.
- 6 Tjebbe Cornelis Binckamp, geb. 27 Dec. 1871 te Wymburk
radeel; benoemd 22 Juni 1912 te Soesterberg; overleden, 30⁷
15 Dec. 1916.
- 7 Henricus Mocking, geb. te Cotten, 30 Dec. 1875; benoemd
9 Febr. 1917.

